

PROGRAM STUDIÓW
Kierunek studiów: PEDAGOGIKA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA
Obowiązuje od roku akademickiego: 2020/2021

Część I. Informacje ogólne.

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: **WYDZIAŁ NAUK O EDUKACJI**
2. Poziom kształcenia: **PIERWSZY STOPIEŃ**
3. Profil kształcenia: **OGÓLNOAKADEMICKI**
4. Liczba semestrów: **6**
5. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: **180**
6. Łączna liczba godzin zajęć konieczna do ukończenia studiów: **studia stacjonarne 1945, studia niestacjonarne 1075**
7. Zaopiniowano na radzie wydziału w dniu: **14.05.2020**
8. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów:

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
pedagogika	68%
Nazwy poszczególnych dyscyplin	Procentowy udział poszczególnych dyscyplin
nauki socjologiczne	8%
psychologia	7%
filozofia	5%
nauki o komunikacji społecznej i mediach	4%
językoznawstwo	2%
nauki o zdrowiu	2%
informatyka	2%
nauki prawne	1%
nauki o kulturze i religii	1%
Razem:	100 %

Część II. Efekty uczenia się.

Symbol opisu charakterystyk pierwszego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ
WIEDZA, absolwent zna i rozumie:		
P6S_WG	KA6_WG1	zna elementarną terminologię używaną w pedagogice i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych
	KA6_WG2	ma elementarną wiedzę o miejscu pedagogiki w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi
	KA6_WG3	ma uporządkowaną wiedzę na temat opieki, wychowania i kształcenia, jego filozoficznych, społeczno-kulturowych, historycznych, biologicznych, psychologicznych i medycznych podstaw
	KA6_WG4	zna wybrane koncepcje człowieka: filozoficzne, psychologiczne i społeczne stanowiące teoretyczne podstawy działalności pedagogicznej
	KA6_WG5	ma podstawową wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym
	KA6_WG6	ma podstawową wiedzę o rodzajach więzi społecznych i o rządzących nimi prawidłowościach, sposobów i kanałów komunikowania się (w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii)
	KA6_WG7	ma elementarną wiedzę o różnych rodzajach struktur społecznych i instytucjach życia społecznego oraz zachodzących między nimi relacjach
P6S_WK	KA6_WK1	ma elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłóceń
	KA6_WK2	zna podstawowe teorie dotyczące opieki, wychowania, uczenia się i nauczania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów
	KA6_WK3	ma podstawową, uporządkowaną wiedzę o różnych środowiskach wychowawczych, ich specyfice i procesach w nich zachodzących
	KA6_WK4	zna najważniejsze tradycyjne i współczesne nurty i systemy pedagogiczne, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania
	KA6_WK5	ma elementarną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań w pedagogice, a w szczególności o problemach badawczych, metodach, technikach i narzędziach badawczych; zna podstawowe tradycje paradygmatyczne badań społecznych, z których wywodzą się poszczególne metody
	KA6_WK6	ma elementarną, uporządkowaną wiedzę na temat różnych subdyscyplin pedagogiki, obejmującą terminologię, teorię i metodykę
	KA6_WK7	ma podstawową wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji; celach, podstawach prawnych, organizacji i funkcjonowaniu różnych instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, kulturalnych i pomocowych
	KA6_WK8	ma podstawową wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej
	KA6_WK9	ma elementarną wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w różnych obszarach działalności pedagogicznej
	KA6_WK10	ma elementarną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych
	KA6_WK11	ma elementarną wiedzę na temat projektowania ścieżki własnego rozwoju

	KA6_WK12	ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych, w tym dotyczącej własności intelektualnej
UMIEJĘTNOŚCI, absolwent potrafi:		
P6S_UW	KA6_UW1	potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej
	KA6_UW2	potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych a także motywów i wzorów ludzkich zachowań
	KA6_UW3	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności pedagogicznej
	KA6_UW4	potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) i nowoczesnych technologii (ICT)
	KA6_UW5	posiada elementarne umiejętności badawcze pozwalające na analizowanie przykładów badań oraz konstruowanie i prowadzenie prostych badań pedagogicznych; potrafi sformułować wnioski, opracować i zaprezentować wyniki (z wykorzystaniem ICT) oraz wskazywać kierunki dalszych badań
P6S_UK	KA6_UK1	potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i na piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień pedagogicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin
	KA6_UK2	ma rozwinięte umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, potrafi używać języka specjalistycznego i porozumiewać się w sposób precyzyjny i spójny przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pedagogiki, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów
	KA6_UK3	posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów
	KA6_UK4	potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności pedagogicznej
P6S_UO	KA6_UO1	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania oraz projektowania strategii działań pedagogicznych; potrafi generować rozwiązania konkretnych problemów pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań
	KA6_UO2	potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności, dostrzega i analizuje dylematy etyczne (w tym dotyczące wykorzystywania wytworów intelektualnych); przewiduje skutki konkretnych działań pedagogicznych i badawczych
	KA6_UO3	potrafi pracować w zespole pełniąc różne role; umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych
P6S_UU	KA6_UU1	potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu

	KA6_UU2	potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych oraz wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE, absolwent jest gotów do:		
P6S_KK	KA6_KK1	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia
	KA6_KK2	docenia znaczenie nauk pedagogicznych dla utrzymania i rozwoju prawidłowych więzi w środowiskach społecznych i odnosi zdobytą wiedzę do projektowania działań zawodowych
P6S_KO	KA6_KO1	ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki
	KA6_KO2	ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny i etyczny, i przestrzegania zasad etyki zawodowej
	KA6_KO3	jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne i zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i nie będącymi specjalistami w danej dziedzinie
	KA6_KO4	odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne
P6S_KR	KA6_KR1	dostrzega i formułuje problemy moralne i dylematy etyczne związane z własną i cudzą pracą, poszukuje optymalnych rozwiązań, postępuje zgodnie z zasadami etyki
	KA6_KR2	jest świadomy istnienia etycznego wymiaru w badaniach naukowych

Objaśnienia oznaczeń:

P6, P7 – poziom PRK (6 - studia pierwszego stopnia, 7 – studia drugiego stopnia i jednolite magisterskie)

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
	U – uczenie się
K – kompetencje społeczne	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się. Treści programowe zajęć lub grup zajęć.

Grupa zajęć_1_MODUŁ OGÓLNOUCZELNIANY:

1) Ochrona własności intelektualnej

KA6_WK12, KA6_KO2, KA6_UO2, KA6_KR2

Zapoznanie z najważniejszymi zagadnieniami prawa własności intelektualnej. Uświadomienie konieczności ochrony i poszanowania własności intelektualnej. Zakres tematyczny przedmiotu obejmuje omówienie najważniejszych zagadnień z zakresu prawa własności intelektualnej. Przede wszystkim wyjaśnione zostaną przepisy dwóch aktów prawnych: ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej. Studentom przybliżona zostanie procedura uzyskiwania prawa ochronnego na znak towarowy przed Urzędem Patentowym RP. Celem przedmiotu jest uświadomienie konieczności ochrony i poszanowania własności intelektualnej oraz wskazanie możliwości jej komercjalizacji.

2) Technologia informacyjna

KA6_WG1, KA6_UW5, KA6_UW4, KA6_KK1

Posługiwanie się komputerem w społeczeństwie informacyjnym. Potencjalne zagrożenia związane z używaniem komputera. Wykorzystywanie komputera zgodnie z zasadami ergonomii i higieny pracy. Praktyczne i efektywne wykorzystywanie wybranego oprogramowania komputerowego w ramach korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji. Narzędzia Web 2.0 (Internet 2.0), podstawy e-learning Blackboard i Moodle, WebQuest). Zagadnienia prawne technologii informacyjnych i ochrona danych. Technika informatyczna (IT) a technologia informacyjna (ICT). Baza danych i hipertekst jako nowe struktury organizacji treści. Cechy i narzędzia komunikacji sieciowej i media mobilne. Pakiet MS OFFICE.

3) Emisja głosu

KA6_WK10, KA6_UU1, KA6_UK1, KA6_KO3, KA6_KK1

Rola i znaczenie prawidłowej emisji głosu. Budowa i działanie układu oddechowego. Typy oddychania oraz ćwiczenie oddechu całościowego. Budowa i rola krtani. Czynności narządu głosowego – fonacja. Narządy artykulacyjne – ćwiczenie warg i języka. Artykulacja a dykcja. Rezonans i rezonatory – opanowanie umiejętności prawidłowego ich wykorzystania. Choroby zawodowe i higiena głosu. Opanowanie zasad poprawnej wymowy. Interpretacja tekstu literackiego.

4) Podstawy filozofii i etyki

KA6_WG4, KA6_WK12, K_UO2, KA6_UO2, KA6_KO2

Historyczne i geograficzne źródła filozofii i refleksji etycznej. Podział filozofii na ontologię, epistemologię i aksjologię. Wiedza o głównych nurtach filozoficznych i etycznych oraz poglądach czołowych ich przedstawicieli. Główne nurty etyki. Podział dziedzin etyki.

5) Język obcy

KA6_WG1, KA6_UW4, KA6_UK2, KA6_KK1, KA6_KO3

Czynne posługiwanie się językiem obcym na poziomie językowym B2 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w kontaktach ze specjalistami jak również w komunikacji z osobami spoza grona specjalistów. Korzystanie ze źródeł obcojęzycznych, obejmujących zagadnienia ogólne, akademickie i specjalistyczne, właściwe dla danego kierunku.

6) Wychowanie fizyczne

KA6_WG5, KA6_UO3, KA6_KO3

Gry i zabawy ruchowe. Podstawowe elementy techniczne gry w piłce siatkowej, w koszykówce, w piłce nożnej, tenisie stołowym i innych. Ćwiczenia ogólnorozwojowe kształtujące podstawowe cechy motoryczne. Nauka i ćwiczenia na przyrządach kształtujących siłę. Nauka i ćwiczenia na przyrządach aerobowych. Podstawowe formy z rytmiki – proste układy taneczne. Aerobic. CrossFit & Fitness.

Grupa zajęć 2 MODUŁ PODSTAWOWY

7) Psychologia ogólna

KA6_WG3, KA6_WG4, KA6_WK2, KA6_UW2, KA6_UW4, KA6_KR2

Podstawowe nurty w psychologii. Podstawowe pojęcia i mechanizmy w psychoanalizie, behawioryzmie, psychologii humanistycznej. Procesy uwagi, procesy organizujące percepcję, procesy identyfikacji i rozpoznawania. Podstawowe prawa i pojęcia w psychofizyce. Psychologia motywacji - teoria przepływu Csikszentmihalyiego, teoria autodeterminacji, teoria Aptera, teoria bezradności Seligmana. Psychologia emocji - teorie i badania Zajonca, Schwartz, Russella. Metodologia badań psychologicznych. Inteligencja – podstawowe parametry pomiaru Podstawowe koncepcje i struktura osobowości. Uczenie się - warunkowanie klasyczne i sprawcze. Psychologia świadomości. Rozwój poznawczy w ciągu życia.

8) Socjologia ogólna

KA6_WG1, KA6_WG7, KA6_UW1, KA6_KO3

Geneza socjologii, jej twórcy i metody. Wybrane teorie socjologiczne. Socjalizacja - powstawanie istoty społecznej. Zmienność społeczna - rozwój, postęp, nowoczesność, późna nowoczesność, globalizacja, starzejące się społeczeństwo polskie, kobiety, mężczyźni, społeczeństwo, płeć biologiczna i płeć kulturowa, socjologia designu. Struktura społeczna – elementy konstrukcyjne społeczeństwa: status, rola, grupy, organizacje społeczne, interakcja społeczna, sieci stosunków społecznych. Współczesna rodzina - jej funkcjonowanie, problemy i zagrożenia. Zróżnicowanie społeczne i ruchliwość społeczna.

9) Psychologia rozwojowa

KA6_WG5, KA6_WK8, KA6_UU2, KA6_KK2

Podstawowe pojęcia z zakresu psychologii rozwojowej i psychologii rozwoju człowieka w ciągu życia. Pojęcie zmiany rozwojowej. Cel i sens rozwoju. Biologiczne i społeczne czynniki rozwoju. Periodyzacja rozwoju psychicznego człowieka. Czynniki zakłócające proces rozwoju. Konsekwencje niepunktualności zadań i zdarzeń życiowych. Modele rozwoju i ich wyznaczniki. Charakterystyka wybranych teorii rozwoju człowieka w ciągu życia. Potrzeby rozwojowe i mechanizmy ich zaspokajania. Zadania życiowe i ich wyznaczniki. Ogólne tendencje w rozwoju osobowości. Konstruowanie się tożsamości. Różnice indywidualne w psychospołecznym funkcjonowaniu człowieka. Zaburzenia rozwoju i kryzysy rozwojowe. Jakość życia i dobrostan. Optymalizacja rozwoju człowieka w biegu życia. Znaczenie wiedzy z psychologii rozwoju człowieka dla praktyki edukacyjnej. Obszary wspomagania w perspektywie psychologii rozwojowej.

10) Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania

KA6_WG3, KA6_WG5, KA6_UW1, KA6_UU1, KA6_KO4

Podstawowe pojęcia - auksologia, ontogeneza, rozwój, akceleracja, dymorfizm płciowy, zdrowie, choroba, wychowanie w kontekście rozwoju człowieka. Cechy charakterystyczne rozwoju człowieka w poszczególnych etapach jego życia. Rozwój motoryczny człowieka. Wybrane układy i funkcje organizmu człowieka ważne dla procesów uczenia się. Właściwe nawyki żywieniowe i aktywność fizyczna jako ważne aspekty prawidłowego rozwoju człowieka. Potrzeby jednostki w kontekście jej rozwoju. Rozwój seksualny dzieci i młodzieży. Drogi zakażenia wirusem HIV – profilaktyka. Zjawiska fizjopatologii rozwoju, przyczyny zaburzeń. Zaburzenia o podłożu hormonalnym, somatyczne, w tym związane z narządem żucia i wzroku oraz związane z układem ruchu. Wybrane zaburzenia rozwoju, które utrudniają

funkcjonowanie dziecka w środowisku rodzinnym, szkolnym i rówieśniczym. Wielokierunkowe oddziaływania na rzecz rodzin z dzieckiem przewlekle chorym.

11) Socjologia wychowania

KA6_WG5, KA6_WG6, KA6_WK3, KA6_UW3, KA6_KO3

Główne teorie socjologiczne jako podstawa kształtowania się koncepcji socjologii wychowania. Socjalizacja i wychowanie. Rodzina współczesna jako środowisko wychowawcze, procesy wewnątrzrodzinne. Wpływ środowiska na wychowanie i kształtowanie się postaw społecznych. Szkoła w perspektywie krytycznej. Nauczyciel – jego rola we współczesnej szkole. Uczeń i jego środowisko. Klasa szkolna jako grupa społeczna. Nierówności edukacyjne w polskiej szkole. Ryzykowne zachowania młodzieży we współczesnym świecie. Subkultury młodzieżowe – relacje międzygrupowe.

12) Psychologia społeczna i wychowawcza

KA6_WG5, KA6_WG6, KA6_WK8, KA6_UK3, KA6_KO4

Podstawowym zadaniem kształcenia w ramach przedmiotu jest ukazanie związków jednostki z jej otoczeniem społecznym i wzajemnego wpływu, jaki na siebie wywierają. W ramach przedmiotu zostaną zaprezentowane pojęcia wypracowane w ramach psychologii społecznej a także wychowawczej, takie jak: percepcja społeczna, proces atrybucji, procesy grupowe, budowanie relacji, tworzenie i egzekwowanie zasad w procesie wychowawczym, stereotypy i uprzedzenia, mechanizmy agresji, które umożliwią analizę społecznych czynników determinujących postępowanie ludzi, w tym uczestników działalności edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej. Zrozumienie zasad i mechanizmów funkcjonowania człowieka jako części różnorodnych układów społecznych stanowi podstawę rozpoznania problemów społecznych i wychowawczych, a w konsekwencji budowania trafnych programów pomocy czy interwencji.

13) Komunikacja społeczna **lub Współczesne teorie komunikacji społecznej**

Komunikacja społeczna

KA6_WK1, KA6_WK3, KA6_UK2, KA6_UO3, KA6_KO3

Społeczny charakter procesu komunikowania. Definicje procesu komunikowania społecznego z perspektywy różnych ujęć teoretycznych. Funkcje komunikowania społecznego. Modele procesu komunikacji. Kompetencja komunikacyjna i językowa i ich znaczenie w procesie komunikowania społecznego. Cechy komunikowania się. Podstawowe założenia interakcjonizmu symbolicznego w perspektywie analizy procesu porozumiewania się w społeczeństwie. Założenia teoretyczne w procesie międzypokoleniowego porozumienia. Techniki wspomagające proces komunikowania się. Komunikacja niewerbalna.

Współczesne teorie komunikacji społecznej

KA6_WK1, KA6_WK3, KA6_UK2, KA6_UO3, KA6_KO3

Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z wybranymi współczesnymi teoriami komunikowania i teoriami mediów, ich podstawowymi założeniami, autorami i pojęciami oraz dyskursem związanym z poruszaną problematyką w kierunku konstruowania kompetencji komunikacyjnych studentów. Dyskurs przedmiotu konstruuje się w perspektywie budowania świadomości wagi i znaczenia komunikacji dla procesów komunikowania się z podkreśleniem komunikowania się wychowawczego. Koncentrować się będzie na perspektywie rozumienia procesów przekazu kultury za pośrednictwem symboli określających znaczenie społeczne, sytuacyjne rzeczywistych przedmiotów i zachowań. Będzie rozwijane rozumienie symbolu w kulturze jako swoistego „informatora” o rzeczywistości kulturowej grupy, kształtowane będą umiejętności odczytania wartości grupy poprzez zestawy symboliczne grupy – tradycje, rytuały, obyczaje. Rozwijane będą kompetencje rozumienia procesu kodowania kultury grupy w przestrzeni społecznej, budowane będą analizy sposobów kodowania kultury grupy poprzez różnorodne symbole komunikacyjne.

14) Podstawy wiedzy o sztuce **lub** Podstawy wiedzy o kulturze

Podstawy wiedzy o sztuce

KA6_WK6, KA6_UW2, KA6_KK1

Podstawowe definicje i główne funkcje sztuki. Najważniejsze instytucje sztuki współczesnej w Polsce i na świecie. Podstawowe dziedziny sztuk plastycznych – szczegółowa charakterystyka dyscyplin w oparciu o analizę wybranych dzieł z zakresu sztuk wizualnych.

Podstawy wiedzy o kulturze

KA6_WG3, KA6_WG7, KA6_UK1, KA6_UK3, KA6_KK1, KA6_KR1, KA6_KO3

Treść i zakres pojęcia kultury. Definicje kultury. Kultura i kultury. Język i myślenie o świecie. Czas i przestrzeń w kulturze. Obrzędy, symbole, rytuały. Rodzina i pokrewieństwo. Tabu kazirodztwa. Egzogamia, endogamia, poliandria, poligynia. Etniczność i wielokulturowość. Ewolucja kultury. Globalizacja i nowa lokalność. Postmodernistyczna krytyka kultury. Badania prowadzone w ramach subdyscyplin współczesnej antropologii kulturowej: badanie mitów i rytuałów, języka i symboli, czasu i przestrzeni (proksemika), antropologia widowisk, antropologia pokrewieństwa, antropologiczne badania kultury współczesnej. Klasyczne orientacje antropologiczne.

15) Podstawy metodologii nauk społecznych

KA6_WG2, KA6_WK5, KA6_UW5, KA6_UO1, KA6_KR2, KA6_KO4

Pojęcie, funkcje, kryteria klasyfikacji i struktura nauki. Pedagogika jako nauka społeczna. Pojęcie metody, metodologii nauk i metodologii badań społecznych. Pojęcie badań naukowych. Poznanie naukowe a poznanie potoczne. Typy badań pedagogicznych. Metody ilościowe i jakościowe w badaniach społecznych. Pojęcie i funkcje teorii w badaniach społecznych. Warsztat naukowy badacza. Etapy badania naukowego a etapy postępowania w badaniach społecznych. Istota, rodzaje i właściwości problemów i hipotez badawczych. Procedura formułowania problemów badawczych. Pojęcie i rodzaje zmiennych i wskaźników. Elementy projektu badawczego w badaniach ilościowych. Metoda, technika i narzędzia badawcze w badaniach ilościowych. Budowa narzędzia badawczego. Badania ilościowe i pomiar w naukach społecznych. Analiza i interpretacja rozkładu zmiennej jakościowej lub ilościowej na podstawie wskaźników struktury. Metody jakościowe w badaniach społecznych. Cechy, proces i warunki poprawności badania jakościowego. Możliwości i ograniczenia stosowania metod ilościowych i jakościowych w badaniach społecznych. Etyczny wymiar badań.

Grupa zajęć_3_MODUŁ OGÓLNOPEDAGOGICZNY

16) Podstawy pedagogiki

KA6_WG1, KA6_WG2, KA6_WG3, KA6_UW2, KA6_UK1, KA6_KK1

Nauka wśród innych form ludzkiego doświadczenia. Nauka a sztuka, wiedza potoczna, religia, filozofia, mit. Rodzaje wiedzy tworzonej w naukach społecznych. Paradygmatyczny model rozwoju nauki. Współczesne rozumienie humanizmu - świat humanistyczny i zadania edukacji humanistycznej. Klasyfikacje nauk pedagogicznych. Pogranicza pedagogiki i nauk pomocniczych. Przedmiot badań i system pojęciowy współczesnej polskiej pedagogiki. Wychowanie – pojęcie, znaczenia, dylematy. Filozoficzne podstawy edukacji. Związek teorii pedagogicznej z praktyką edukacyjną.

17) Teoria wychowania

KA6_WG3, KA6_WK2, KA6_WK8, KA6_UW2, KA6_UK1, KA6_UO1, KA6_UO3, KA6_KO1

Metodologiczne, aksjologiczne i teleologiczne zagadnienia teorii wychowania. Wychowanie w świetle koncepcji filozoficznych, psychologicznych i pedagogicznych. Wybrane elementy struktury procesu wychowania. Przedstawiciele wybranych orientacji badawczych. Podstawowe pojęcia w teorii wychowania. Struktura procesu wychowania. Osoba wychowawcy. Podstawowe środowiska wychowawcze.

18) 19) Historia wychowania cz.1 i cz.2

KA6_WG3, KA6_WK4, KA6_UW1, KA6_UW2, KA6_UO1, KA6_UO2, KA6_KK1, KA6_KO2, KA6_KR1

Myśl pedagogiczna w starożytności. Funkcje wychowania średniowiecznego. Reformacja i jej znaczenie. Charakterystyka kontrreformacji i jej znaczenie. Komisja Edukacji Narodowej /1773–1794/. Główne nurty filozoficzne w epoce Oświecenia. Sytuacja społeczno–polityczna w Rzeczypospolitej w okresie powołania KEN. Oświata pod zaborami. Początki pedagogiki specjalnej. Maria Grzegorzewska – twórczyni polskiej pedagogiki specjalnej i jej Metoda Ośrodków Pracy. Oświata w dwudziestolecium międzywojennym. Działalność stowarzyszeń i organizacji wyższej użyteczności publicznej. Ideologie wychowawcze w II RP. Zmiany strukturalno – organizacyjne szkolnictwa.

20) Dydaktyka ogólna

KA6_WG1, KA6_WG2, KA6_WG3, KA6_UW1, KA6_KK1

Etymologia, geneza i znaczenie nazwy „dydaktyka” - przemiany dydaktyki jako nauki. Struktura nauk dydaktycznych. Uczenie się jako podstawowe pojęcie dydaktyczne. Teorie uczenia się - 3 szkoły uczenia się: behawioralna, poznawcza, humanistyczna. Prawdopodobności procesu uczenia się. Rodzaje uczenia się. Cele i treści kształcenia. Kierunki zmian w treściach kształcenia – perspektywa ontodydaktyczna. Zasady, metody i techniki kształcenia. Charakterystyka klasycznych metod kształcenia. Formy organizacyjne kształcenia. Indywidualizacja kształcenia. Osiągnięcia i niepowodzenia szkolne. Potrzeba rekonstrukcji dydaktyki ogólnej. Progresywny model procesu kształcenia - cechy nowoczesnego modelu procesu kształcenia. Nowoczesne metody kształcenia.

21) Pedeutologia

KA6_WG1, KA6_WK6, KA6_WK8, KA6_UO2, KA6_UO1; KA6_KR1, K_04

Pedeutologia jako subdyscyplina pedagogiczna. Rozwój pedeutologii i jej miejsce w rodzinie nauk pedagogicznych. Dorobek i ewolucja polskiej myśli pedeutologicznej. Przemiany funkcji zawodowych nauczyciela. Perspektywy nauczyciela i jego zawodu w kontekście rozwoju cywilizacyjnego. Nauczyciel wobec zmian w społeczeństwie - nowe role, zadania. Przygotowanie nauczyciela do zawodu Kompetencje nauczyciela współczesnej szkoły. Nauczyciel w Unii Europejskiej i w świecie zglobalizowanym. Specyfika rozwoju zawodowego i osobistego nauczyciela.

22) Polityka i prawo oświatowe

KA6_WK7, KA6_UW4, KA6_UO3, KA6_KK1

Podstawowe pojęcia z zakresu polityki i prawa oświatowego. Źródła prawa oświatowego. Podmioty polskiej polityki oświatowej. Aktualne priorytety polskiej polityki oświatowej. System edukacji w Polsce w kontekście zachodzących zmian. Funkcjonowanie placówek publicznych i niepublicznych w świetle prawa. Wybrane organy. placówek oświatowych realizujące cele statutowe. Nadzór pedagogiczny w świetle aktualnego prawa oświatowego. Polityka oświatowa w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i przedszkolach. Partnerstwo szkoły i środowiska w świetle obowiązującego w Polsce prawa oświatowego. Polityka oświatowa w zakresie kwalifikacji i rozwoju zawodowego nauczycieli.

23) Pedagogika specjalna

KA6_WK4, KA6_WG5, KA6_UW3, KA6_KO1

Pedagogika specjalna jako dyscyplina naukowa – przedmiot, zadania, funkcje, struktura, podstawowa terminologia. Tradycyjne i współczesne koncepcje niepełnosprawności, klasyfikacje, etiologia niepełnosprawności. Kierunki zmian w podejściu do osób z niepełnosprawnością i ich funkcjonowania w wymiarze jednostkowym i społecznym – od ekсклюzy do inkluzji społecznej. Wprowadzenie w problematykę subdyscyplin pedagogiki specjalnej - ustalenia terminologiczne i klasyfikacyjne. Formy komunikacji osób niesłyszących. Techniczne wspomaganie funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami. Specyfika rozwoju i społecznego funkcjonowania osób z różnymi niepełnosprawnościami. Wspólne i swoiste potrzeby osób z niepełnosprawnościami (rehabilitacja, edukacja, aktywność zawodowa,

społeczna). Rodzina z dzieckiem z niepełnosprawnością. Wsparcie społeczne osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.

24) Pedagogika społeczna

KA6_WG1, KA6_WG7, KA6_WK3, KA6_UW1, KA6_UW3, KA6_KK2

Geneza i rozwój pedagogiki społecznej. Przedmiot, zadania, funkcje pedagogiki społecznej. Podstawowe kategorie pojęć z zakresu pedagogiki społecznej. Charakterystyka wybranych środowisk lokalnych (miasta i wsi). Grupa rówieśnicza w kontekście wychowawczym oraz współczesnych zagrożeń. Organizacja, struktura, funkcje formalnych grup rówieśniczych. Człowiek w sytuacji zagrożenia – przyczyny, istota problemu, przeciwdziałanie. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność jako zjawiska społeczne. Metody pracy społeczno – wychowawczej. Migracje zagraniczne – ustalenia terminologiczne, podstawowe formy. Czas wolny w kontekście szans wychowawczych i zagrożeń. Zagadnienia integracji oddziaływań pedagogicznych rodziny i szkoły. Pozarządowe formy pomocy dziecku i rodzinie. Dziecko chore i niepełnosprawne w rodzinie, szkole i środowisku rówieśniczym. Człowiek w obliczu śmierci. Formy pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym w środowisku lokalnym. Wolontariat jako forma pomocy człowiekowi i odpowiedź na współczesne potrzeby społeczne. Sektor pozarządowy – uwarunkowania prawne i formy funkcjonowania.

25) Andragogika

KA6_WG1, KA6_WK6, KA6_UO1, KA6_KO1, KA6_KR1

Intelektualne możliwości rozwojowe człowieka w okresie dorosłości. Instytucjonalny i metodyczny wymiar wspomagania rozwoju człowieka dorosłego. Problemy późnej dorosłości i implikacje społeczne wynikające ze starzenia się populacji. Kształtowanie własnej przyszłości na podstawie analiz biograficznych. Teoretyczno-metodologiczne założenia andragogiki. Elementy dydaktyki dorosłych. Proces kształcenia człowieka dorosłego. Badania biograficzne w teorii i praktyce andragogicznej. Gerontologia edukacyjna oraz edukacja ludzi starszych w Polsce i na świecie. Biografia edukacyjna – nową wersją życia.

26) Diagnostyka pedagogiczna

KA6_WK3, KA6_UW1, KA6_UW3, KA6_KO2

Diagnoza pedagogiczna - schemat procesu poznania diagnostycznego, aspekty diagnostyczne, podstawowe zasady diagnozy pedagogicznej, diagnoza środowiskowa. Metody i techniki diagnozowania: metoda indywidualnych przypadków, metoda sondażu diagnostycznego, metoda środowiskowa. Diagnoza potrzeb opiekuńczych: definicja potrzeb ludzkich, klasyfikacje potrzeb, potrzeby opiekuńcze. Diagnoza środowiska lokalnego: wspólnota lokalna, poczucie wspólnotowości. Diagnoza społeczna, potrzeby społeczne. Diagnoza nieprzystosowania społecznego, rodzaje definiowania nieprzystosowania społecznego, symptomy nieprzystosowania, diagnozowanie nieprzystosowania – techniki diagnostyczne. Diagnoza przystosowania szkolnego uczniów, przystosowanie szkolne, narzędzia diagnostyczne. Diagnoza dojrzałości szkolnej, dojrzałość szkolna, narzędzia diagnostyczne. Diagnoza trudności szkolnych, trudności szkolne, trudności wychowawcze, etiologia, narzędzia diagnostyczne.

Grupa zajęć_4_MODUŁ KIERUNKOWY

27) Arteterapia **lub** Sztuki wizualne w terapii

Arteterapia

KA6_WK8, KA6_WK9, KA6_UW4, KA6_KO2

Podstawowe dziedziny arteterapii. Terapeutyczne i diagnostyczne funkcje plastyki. Podstawowe techniki plastyczne wykorzystywane w terapii zajęciowej. Barwy - ich znaczenie, symbolika i wpływ na psychikę człowieka. Maski w zajęciach terapeutycznych - znaczenie i możliwości jej wykorzystania. Ćwiczenia interaktywne w terapii zajęciowej. Ćwiczenia z wykorzystaniem różnorodnych technik plastycznych podnoszących sprawność manualną. Warsztaty w technice asamblażu z wykorzystaniem osobistych przedmiotów.

Sztuki wizualne w terapii

KA6_WK8, KA6_WK9, KA6_UW4, KA6_KO2

Tematyka przedmiotu skupiona zostanie na kilku wybranych zagadnieniach z zakresu arteterapii. Będą one rozpatrywane z punktu widzenia twórcy, artysty sztuk wizualnych, a zarazem arteterapeuty. W oparciu o między innymi autorskie doświadczenia twórcze w tym zakresie, program przedmiotu skoncentrowany zostanie na trzech głównych wątkach: sposoby aktywizowania i pogłębiania samoświadomości jednostki oraz podnoszenie poziomu jakości jej życia poprzez kontakt z dziełem sztuki oraz poprzez własną kreację artystyczną, znaczenie autobiografizmu w sztukach wizualnych i jego wymiar autoterapeutyczny, ekspresja artystyczna jako zdolność sugestywnego wyrażania doświadczeń wewnętrznych. Program przedmiotu wzbogacony zostanie o różnorodne działania warsztatowe z zakresu sztuk wizualnych (malarstwo, rysunek, rzeźba, instalacja artystyczna, etc.), podczas których studenci skorzystają z wyjątkowej możliwości bezpośredniego, czynnego doświadczenia procesu kreacji arteterapeutycznej.

28) Biblioterapia lub Bajkoterapia

Biblioterapia

KA6_WK1, KA6_WK4, KA6_UU2, KA6_UU1, KA6_KO3

Pojęcie biblioterapii, arteterapii, pedagogiki twórczości i zabawy. Przykłady najnowszej prozy dla dzieci w Polsce i na świecie. Konstruowanie scenariuszy zajęć adresowanych dla dzieci z wykorzystaniem technik biblioterapii i elementów arteterapii.

Bajkoterapia

KA6_WK1, KA6_WK4, KA6_UU2, KA6_UU1, KA6_KO3

Przedmiot ma na celu ukazanie istoty oraz znaczenia bajkoterapii we wczesnej edukacji dziecka, wyposażenie studentów w wiedzę niezbędną do przyszłej pracy z dzieckiem z problemami rozwojowymi metodą bajki terapeutycznej. Student zostanie zapoznany z teoretycznymi i metodycznymi podstawami bajkoterapii. Pozna cechy, funkcje, rodzaje bajek terapeutycznych (psychotherapeutyczne, psychoedukacyjne, relaksacyjne), etapy pracy terapeutycznej z zakresu bajkoterapii, uzyska wiedzę jak tworzyć bajkę terapeutyczną oraz będzie miał okazję samodzielnie ją napisać, uwzględniając jej prawidłową strukturę i konieczne elementy. Student pozna niezbędną literaturę przedmiotu oraz możliwości wykorzystania innych materiałów poza literaturą w pracy z dzieckiem.

29) Mediacje i negocjacje lub Alternatywne metody rozwiązywania konfliktów

Mediacje i negocjacje

KA6_WG6, KA6_UO1, KA6_UO3, KA6_KO3

Komunikacja w konflikcie - style komunikowania się, analiza transakcyjna w relacjach, zasady prawidłowej komunikacji, typowe błędy w komunikacji. Istota konfliktu - definicja konfliktu, rodzaje i typy konfliktów, typowe zachowania wobec sytuacji konfliktowych; eskalacja konfliktów i ich rozwiązywanie. Mediacje - definicja mediacji, cechy i podstawowe zasady mediacji. Mediacja w aspekcie prawnym. Trening umiejętności mediacyjnych. Rola i zadania mediatora. Negocjacje społeczne.

Alternatywne metody rozwiązywania konfliktów

KA6_WG6, KA6_UO1, KA6_UO3, KA6_KO3

Założeniem przedmiotu jest zapoznanie studentów z alternatywnymi metodami rozwiązywania konfliktów (ADR) i możliwościami ich zastosowania w praktyce. Celem jest opanowanie umiejętności prowadzenia mediacji i negocjacji w sytuacjach wystąpienia konfliktów i sporów, a w szczególności: identyfikacji i analizy sytuacji konfliktowych, praktycznego zastosowania technik komunikacji, zarządzania konfliktem, efektywnego zastosowania metod rozwiązywania konfliktów, organizowania i realizacji działań mediacyjnych i negocjacyjnych adekwatnie do sytuacji i możliwości stron w konflikcie. Celem przedmiotu jest także stworzenie sytuacji do nabycia kompetencji w zakresie kreatywnego poszukiwania rozwiązań mediacyjnych i negocjacyjnych. Niezbędnym do opanowania umiejętności zastosowania metod ADR jest:

wiedza na temat mediacji i negocjacji w Polsce i na świecie i możliwości zastosowania alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów w prawie cywilnym, karnym, rodzinnym i opiekuńczym; rozumienie konieczności stosowania etycznych standardów mediacji i negocjacji; świadomość roli mediatora i negocjatora; umiejętność oceny potrzeb i interesów stron konfliktu; umiejętność zastosowania zasad postępowania mediacyjnego i negocjacyjnego; umiejętność planowania postępowania zgodnie z etapowością tego procesu. W efekcie kształcenia studenci nabędą praktyczną umiejętność w zakresie negocjacji, mediacji i facylitacji oraz współpracy w grupie, pogłębią umiejętności interpersonalne i osobisty rozwój, a także nauczą się radzenia sobie w szczególnie trudnych sytuacjach.

30) Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej

KA6_WK7, KA6_WK9, KA6_UW2, KA6_UK3, KA6_KK2

Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej koncentruje się na analizie procesu opiekuńczo-wychowawczego i jego organizacji. Metody i formy pracy ukierunkowane są na realizację celów i zadań opiekuńczo-wychowawczych w odniesieniu do potrzeb wychowanków i warunków instytucjonalnych ich realizacji. Zasady działań opiekuńczo-wychowawczych wymagają odniesienia do indywidualnych potrzeb i możliwości wychowanka. W metodyce pracy opiekuńczo-wychowawczej uwzględnia się: rodzaj instytucji w której realizowany jest proces opiekuńczo-wychowawczy (szkoła: świetlica szkolna, pedagog szkolny, internat, bursa; instytucje opiekuńczo-wychowawcze) oraz rolę i zadania wychowawcy.

31) Pedagogika rodziny

KA6_WG6, KA6_WK3, KA6_UW1, KA6_KK2

Cechy współczesnej rodziny. Przemiany współczesnej rodziny w świetle teorii drugiego przejścia demograficznego. Wybrane przykłady doświadczeń i funkcjonowania współczesnych rodzin. Cechy dzieciństwa w świecie płynnej nowoczesności. Przemiany podstawowych funkcji rodziny w aspekcie polskiej transformacji systemowej. Nowe modele życia rodzinnego. Kultura pedagogiczna jako źródło prawidłowych zachowań rodzicielskich we współczesnej rodzinie. Ojciec, ojcostwo – ustalenia terminologiczne. Rola ojca w procesie wychowania rodzinnego. Tradycyjne i nowe modele ojcostwa – źródła i czynniki je warunkujące.

32) Prawodawstwo opiekuńcze

KA6_WK3, KA6_WK9, KA6_UW1, KA6_KK1, KA6_KO3

Prawo rodzinne i opiekuńcze w systemie prawa. Małżeństwo - prawa i obowiązki, ustanie małżeństwa. Rodzice i dzieci – pochodzenie dziecka. Władza rodzicielska. Piecza zastępcza. Przynależność. Obowiązki alimentacyjne. Prawo opiekuńcze – opieka i kuratela. Sytuacja dziecka w prawie karnym.

33) Socjoterapia

KA6_WK9, KA6_UW1, KA6_UW3, KA6_UO1, KA6_KK1

Analiza funkcjonowania małych grup społecznych. Dynamika rozwoju grupy socjoterapeutycznej i procesów w niej zachodzących. Programy socjoterapeutyczne. Wskazówki metodyczne. Budowa umiejętności projektowania i prowadzenia warsztatów socjoterapeutycznych. Analiza celów, funkcji i etapów procesu socjoterapii. Realizacja projektów socjoterapeutycznych. Ćwiczenie rozwoju umiejętności społecznych z wykorzystaniem procesu socjoterapeutycznego.

34) Teoretyczne podstawy pracy opiekuńczo-wychowawczej

KA6_WG1, KA6_WK4, KA6_UW2, KA6_KO4

Pojęcie opieki i pedagogiki opiekuńczej. Przedmiot, zadania pedagogiki opiekuńczej. Historia opieki nad dzieckiem w Polsce i na świecie. Sieroctwo – etiologia i typologia zjawiska. Podstawowe elementy systemu opieki nad dzieckiem. Charakterystyka rodzinnych oraz instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem. Charakterystyka systemów opiekuńczo-wychowawczych prezentowanych przez wybitnych pedagogów polskich i zagranicznych. Analiza zagranicznych systemów opiekuńczo-wychowawczych.

35) Diagnoza dziecka i rodziny

KA6_WG6, KA6_WK9, KA6_UW1, KA6_UW3, KA6_KK1, KA6_KO3

Główne pojęcia z zakresu diagnozy psychopedagogicznej. Schemat procesu poznania diagnostycznego. Diagnoza dziecka i jego środowiska rodzinnego. Strategie diagnozowania rodziny. Zasady postępowania diagnostycznego w poznaniu środowiska rodzinnego. Wywiad i rozmowa jako sposoby zdobywania informacji o rodzinie. Narzędzia wykorzystywane w diagnozie dziecka i rodziny. Diagnoza wybranych problemów funkcjonowania dziecka i rodziny. Diagnoza funkcjonowania dziecka w rolach szkolnych.

36) Diagnoza grupy wychowawczej

KA6_WG6, KA6_WK1, KA6_UW3, KA6_UK4, KA6_KK2

Założenia teoretyczno-metodologiczne procesu diagnozy w pedagogice - definiowanie podstawowych zagadnień. Metody diagnozowania pedagogicznego. Pojęcie technik diagnostycznych i ich klasyfikacje. Socjometria - diagnoza sytuacji społecznej w grupie wychowawczej. Profesjonalizm w diagnozowaniu pedagogicznym - kompetencje i umiejętności pedagoga. Etyka postępowania. Trening umiejętności wychowawczych w pracy z grupą.

37) Diagnoza instytucji opiekuńczo-wychowawczych

KA6_WG7, KA6_UW2, KA6_KO1

Placówki opiekuńczo-wychowawcze stanowią jedno z wielu zastępczych środowisk wychowawczych. Zmiany w sferze funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych, które w ostatnich latach obserwujemy koncentrują się na procesach optymalizacji działań w zakresie realizacji potrzeb wychowanków. Jedną z podstawowych kwestii staje się więc jakość pracy placówki opiekuńczo-wychowawczej, która zależna jest od szeregu czynników wewnętrznych (środowisko placówki) oraz szeregu czynników zewnętrznych (np. formalno-prawnych). Diagnoza instytucji uwzględnia zatem zarówno kontekst zasobów osobistych (wychowankowie, wychowawcy, administracja) jak i kontekst zasobów społecznych (np. środowisko lokalne). Jednym z ważniejszych kontekstów diagnostycznych jest również klimat społeczny i wychowawczy placówki oraz losy byłych wychowanków.

38) Instytucjonalne formy opieki i wychowania

KA6_WG7, KA6_WK7, KA6_UW1, KA6_UK4, KA6_KO3

Instytucjonalne formy oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych i naprawczych: placówki socjalizacyjne, wsparcia dziennego, typu rodzinnego, interwencyjne, resocjalizacyjne.

39) Projektowanie Indywidualnych Programów Pedagogiczno-Psychologicznych

KA6_WK3, KA6_WK8, KA6_UK4, KA6_UO1, KA6_KK2, KA6_KO4

Teoretyczne podstawy projektowania i realizacji programów pedagogiczno-psychologicznych. Zasady organizacji pomocy pedagogiczno-psychologicznej i opracowywania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Charakterystyka funkcjonalna dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Analiza struktury i treści indywidualnych programów pedagogiczno-psychologicznych. Źródła i zasady doboru treści do programu edukacyjno-terapeutycznego. Monitorowanie i ocena efektów pracy pedagogiczno-psychologicznej. Współpraca z rodzicami i instytucjami w zakresie udzielania indywidualnej pomocy pedagogiczno-psychologicznej.

40) Prorodzinne formy opieki i wychowania

KA6_WK3, KA6_UW1, KA6_UK4, KA6_KK2

Zastępcza piecza rodzinna jest z założenia najbardziej pożądaną formą opieki i wychowania. Obowiązujące rozporządzenie w zakresie wsparcia rodzin i pieczy zastępczej przewidują szereg rodzinnych form takich jak: rodzinne domy dziecka, rodzinne pogotowia opiekuńcze, rodziny zastępcze spokrewnione, zawodowe, specjalistyczne. W ramach przedmiotu omówione zostaną kwestie związane z profilaktyką i wspieraniem rodzin, rodzinną pieczą zastępczą, adopcją i usamodzielnieniem wychowanków.

41) Metodyka pracy pedagoga szkolnego

KA6_WG5, KA6_WK3, KA6_WK7, KA6_WK9, KA6_UW4, KA6_UK4, KA6_UO1, KA6_UU1, KA6_UU2

Przedmiot zaznajamia studenta z podstawową wiedzą dotyczącą formalno-prawnych ram pracy pedagoga szkolnego. Uszczegóławia rolę pedagoga w placówce oświatowej, jego zadania i sposoby ich realizacji. Prezentuje specyfikę pracy pedagoga, wskazując również na pojawiające się trudności w jego pracy. Przedstawia narzędzia i metody jakimi pedagog posługuje się zarówno w pracy z uczniami, jak i rodzicami. Zwraca uwagę na oświatowe przepisy dotyczące organizacji pracy, przygotowywanie podstawowej dokumentacji przez pedagoga, w tym także pomoc uczniom z specyficznymi trudnościami w nauce czy też zaburzeniami emocjonalnymi. Przybliża zakres działań pedagoga związany z konstruowaniem działań profilaktyczno-wychowawczych, terapeutycznych i ewaluacyjnych. Zapoznaje studenta z rolą pedagoga w zakresie tworzenia projektów i scenariuszy zajęć wychowawczych oraz konstruowania planów współpracy z środowiskiem lokalnym w procesie edukacji młodzieży. Nakreśla również zakres diagnozy środowiska szkolnego pedagoga, w tym także jego rolę w sytuacjach interwencyjnych i kryzysowych. Prezentuje zakres współpracy pedagoga szkolnego z lokalnymi podmiotami i instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę.

42) Terapia pedagogiczna

KA6_WK2, KA6_WK3, KA6_UO1, KA6_KO1

Terapia pedagogiczna – pojęcie, cele i zadania, podmiot i przedmiot oddziaływań. Psychoterapeutyczny aspekt terapii pedagogicznej jako interwencji wychowawczej. Specyficzne trudności w uczeniu się – objawy, typy oraz wybrane teorie wyjaśniające ich implikacje dla terapii pedagogicznej. Funkcjonowanie uczniów z dysleksją w środowisku społecznym. Wybrane zagadnienia metodyki pracy korekcyjno-kompensacyjnej. Wybrane metody terapii pedagogicznej. Projektowanie zajęć terapii pedagogicznej. Wspieranie rozwoju uczniów z dysleksją - wskazania dla nauczycieli i rodziców.

43) Wolontariat **lub Organizowanie społeczności lokalnej**

Wolontariat

KA6_WK9, KA6_UW1, KA6_KO2

Podstawowe kategorie pojęciowe - wolontariat, wolontariusz, zachowania prospołeczne. Regulacje prawne wolontariatu. Rodzaje i obszary działalności wolontariatu. Wolontariat młodzieżowy i studencki. Rola wolontariatu w sektorze pozarządowym.

Organizowanie społeczności lokalnej

KA6_WK9, KA6_UW1, KA6_KO2

Organizowanie społeczności lokalnej jest warunkiem poprawnego rozwoju lokalnego. Silna, zaktywizowana społeczność potrafi bardzo dobrze radzić sobie z wieloma problemami społecznymi, bez ingerencji instytucji Państwa. Budowanie wspólnoty tworzy przestrzeń dla animatorów społecznych w kreowaniu liderów i działań aktywizujących społeczność lokalną. Studenci w sposób aktywny będą tworzyli Plan Działania w społeczności lokalnej, będą budowali mapę potrzeb i zasobów, konstruowali działania mające na celu rozwiązanie problemów społecznych. Przedmiot ma przekonać słuchaczy do idei organizowania społeczności lokalnej jako elementy poprawnego rozwoju wspólnoty oraz możliwości radzenia sobie z problemami społecznymi. Student pozna strukturę społeczności lokalnej, rozpozna zasoby i potrzeby środowiska lokalnego. Dokona diagnozy potrzeb i przygotuje plan działania, motywowania ludzi do aktywności, planowania rozwiązywania problemów lokalnych. W ramach przedmiotu poznamy także pozytywne przykłady realizowanych programów aktywizacji społeczności lokalnej, w tym model Centrum Aktywności Lokalnej. Rozpoznanie struktury społeczności lokalnej, budowanie wspólnoty, odnajdywanie instytucji społecznych, w tym organizacji pozarządowych, ale także instytucji samorządowych do realizacji wspólnych działań, budowanie partnerstw lokalnych ma dać umiejętność pracy metodą środowiskową wprowadzaną przez H.Radlińską. Należy zbudować wiedzę niezbędną dla animatorów społecznych pracujących w środowisku lokalnym. Z punktu widzenia pedagogicznego zostanie zwrócona uwaga na fakt, iż człowiek wychowany w oparciu o empatię i zaangażowanie w

społeczności lokalnej nabywa umiejętności społecznych, przydatnych także podczas opuszczenia rodzinnego środowiska.

44) Edukacja regionalna lub Edukacja obywatelska

Edukacja regionalna

KA6_WG1, KA6_WG7, KA6_WK1, KA6_UO3, KA6_KK1, KA6_KO4

Cele i formy edukacji regionalnej. Analiza wybranych projektów edukacji regionalnej. Terminologia - region, regionalizm, mała ojczyzna, autochton, kultura, kultura narodowa, kulturalizacja, kanon kulturowy, dziedzictwo kulturowe. Charakterystyka geograficzna i kulturowa regionu Podlasia.. Analiza wybranych treści kultury regionu. Dziedzictwo historyczno-kulturowe Białegostoku. Odczytywanie kodów kulturowych. Promocja dziedzictwa kulturowego w regionie. Wielokulturowa podróż po Białymstoku – gra terenowa.

Edukacja obywatelska

KA6_WG1, KA6_WG7, KA6_WK1, KA6_UO3, KA6_KK1, KA6_KO4

Edukacji obywatelskiej w Polsce i w Europie przypisuje się duże znaczenie. Uznać bowiem należy, że prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwo zależne jest od kompetencji społecznych i obywatelskich jako podstawy demokratyzacji życia społecznego. Stąd też w ramach przedmiotu edukacja obywatelska realizowane treści dotyczyć będą rozwijania kompetencji społecznych między innymi poprzez rozumienie wzorców postępowania ogólnie akceptowanych w różnych społeczeństwach, zdolność do budowania zaufania i współczucia w innych ludziach, świadomość i rozumienia tożsamości kulturowej własnego kraju w interakcji z innymi kulturami. Kolejny obszar treści dotyczyć będzie kompetencji obywatelskich jako podstawy pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim, opartego na znajomości społecznych pojęć oraz struktur, a przede wszystkim na budowaniu świadomości znaczenia procesów partycypacji społecznej dla rozwoju społeczeństw na poziomie lokalnym, narodowym i ponadnarodowym.

45) Elementy treningu interpersonalnego

KA6_WK11, KA6_UW1, KA6_UU1, KA6_KR1

Istota, cele, treści treningu interpersonalnego. Kompetencje społeczne a możliwości interpersonalne. Komunikacja interpersonalna. Ja-Ty - umiejętności interpersonalne niezbędne w procesie komunikacyjnym. Budowanie relacji asertywnych. Proces dochodzenia do porozumienia – podstawy negocjacji. Przełamywanie barier w procesie porozumiewania się.

46) Pedagogika resocjalizacyjna lub Praca z młodzieżą niedostosowaną społecznie

Pedagogika resocjalizacyjna

KA6_WG1, KA6_WK2, KA6_UW2, KA6_UO1, KA6_KO2

Przedmiot, cele, zadania, funkcje, zakres oraz podstawowa terminologia pedagogiki resocjalizacyjnej. Interdyscyplinarność i działy pedagogiki resocjalizacyjnej. Pojęcie normy i jej znaczenie w procesie resocjalizacji. Funkcjonalny model resocjalizacji. Nieprzystosowanie społeczne i jego specyfika. Dzieje resocjalizacji nieletnich. Systemy wychowania resocjalizującego. Prawny wymiar oddziaływań resocjalizacyjnych w kontekście standardów międzynarodowych. Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy oddziaływań resocjalizacyjnych. Resocjalizacja penitencjarna i jej specyfika. Probacja i jej znaczenie w procesie resocjalizacji.

Praca z młodzieżą niedostosowaną społecznie

KA6_WG1, KA6_WK2, KA6_UW2, KA6_UO1, KA6_KO2

Celem przedmiotu jest spojrzenie na niedostosowanie społeczne jako złożony zespół zaburzeń o charakterze behawioralnym i emocjonalnym, narażający na konflikt z prawem a determinowany specyfiką okresu rozwojowego, jakim jest adolescencja. W szczególności zostanie przeanalizowane rozumienie statusu (niedostosowanie) oraz statusów pokrewnych zdefiniowanych w polskiej i zagranicznej literaturze z zakresu resocjalizacji. Dodatkowo możliwe będzie przybliżenie podstawowych koncepcji umożliwiających identyfikację oraz

diagnozę niedostosowania. Poza kontekstem diagnostycznym w szczególności zostanie przeanalizowany wymiar metodyczny pracy z nieletnimi, z uwzględnieniem oddziaływań profilaktycznych, interwencyjnych oraz terapeutycznych wpisujących się w nurt resocjalizacji w środowisku otwartym oraz resocjalizacji instytucjonalnej (realizowanej w warunkach izolacji). Osobnym zagadnieniem analizowanym w toku zajęć będzie kwestia readaptacji oraz reintegracji nieletnich - procesów postrzeganych jako integralne elementy systemu pracy z młodzieżą będącą obiektem szeroko rozumianych oddziaływań resocjalizacyjnych.

47) Pedagogika zdrowia **lub Pedagogika rewalidacyjna**

Pedagogika zdrowia

KA6_WG2, KA6_WG5, KA6_UW2, KA6_UK4, KA6_KO1

Celem przedmiotu jest zdobycie wiedzy z zakresu problemów zdrowotnych współczesnego społeczeństwa, umiejętności tworzenia programów i strategii profilaktycznych dla różnych grup ludności. Założeniem przedmiotu jest przygotowywanie studentów do rozpoznawania źródeł czynników zagrażających zdrowiu i życiu człowieka, do realizacji programów w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Zagadnienia: pedagogika zdrowia jako dyscyplina pedagogiki ogólnej; czynniki sprzyjające i zagrażające zdrowiu; zdrowy styl życia; nauczyciel zdrowia i jego rola w promowaniu wiedzy o zdrowiu; środowisko wychowawcze a zdrowie; relacja wychowanek-wychowawca jako podstawa nowoczesnej interakcji wychowawczej; placówki wychowania pozaszkolnego i ich rola w wychowaniu do zdrowia i aktywności ruchowej; znaczenie rodziny i grup rówieśniczych w upowszechnianiu zasad higieny i zdrowego stylu życia; środki masowego przekazu i ich rola w procesie wychowania zdrowotnego

Pedagogika rewalidacyjna

KA6_WG2, KA6_WG5, KA6_WK6, KA6_UW2, KA6_UK4, KA6_KO1, KA6_KO2

Rewalidacja jako proces oddziaływań terapeutycznych i wychowawczych. Rewalidacja a rehabilitacja. Uwarunkowania efektywności procesu rewalidacji. Wczesna diagnoza i interwencja. Potrzeby rozwojowe i specyfika pracy rewalidacyjnej (cele i zasady, metody i techniki, środki oddziaływań terapeutycznych) z dziećmi z różnymi rodzajami niepełnosprawności (intelektualną, wzrokową, słuchową, ruchową, z zaburzeniami ze spektrum autyzmu) i przewlekle chorymi. Rewalidacja indywidualna. Planowanie i organizacja pracy rewalidacyjnej.

48) Poradnictwo wychowawcze i rodzinne

KA6_WG5, KA6_UW2, KA6_UW3, KA6_KO2, KA6_KO4

Poradnictwo rozumiane jest jako profesjonalne relacje i działania na rzecz klienta w różnych sytuacjach życiowych oraz łączy się innymi formami pomocy drugiemu człowiekowi. Treści przedmiotu dotyczą: poradnictwa i poradzoństwa ; teoretycznych modeli poradnictwa; podstaw teoretycznych poradnictwa; doradztwa; typologii i rodzajów poradnictwa; zadań doradcy w zakresie pracy wychowawczej (rodzina, szkoła), instytucjonalnego poradnictwa.

Grupa Zajęć_ 5 MODUŁ PROJEKTOWANIE UNIWERSALNE

49) Projektowanie uniwersalne – identyfikacja potrzeb osób z niepełnosprawnością

KA6-WG5, KA6_UW2, KA6_KO1

Zjawisko wykluczenia społecznego, marginalizacji społecznej. Niepełnosprawność a zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Bariery fizyczne i społeczne w przestrzeni edukacyjnej i społecznej doświadczane przez osoby z niepełnosprawnościami. Psychospołeczne konsekwencje doświadczania barier. Potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępności i funkcjonalności przestrzeni środowiska życia. Zajęcia warsztatowe w formie symulacji tymczasowej niepełnosprawności studenta (symulacja ograniczeń wzrokowych, słuchowych, ruchowych) - identyfikacja potrzeb osób z niepełnosprawnościami w zakresie samodzielnego funkcjonowania w sytuacjach dnia codziennego, w przestrzeni edukacyjnej i społecznej.

50) Projektowanie uniwersalne w przestrzeni edukacyjnej i społecznej

KA6_WG7, KA6_WK9, KA6_UK4, KA6_UO1, KA6_KO4

Integracja, inkluzja społeczna, normalizacja środowisk życia osób z niepełnosprawnością. Podmiotowość i autonomia osób z niepełnosprawnością – idea niezależnego życia. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Koncepcja projektowania uniwersalnego, mechanizm racjonalnych usprawnień. Przykłady dobrych praktyk. Audyt i analiza dostępności wybranych przedmiotów codziennego użytku, pomocy dydaktycznych, informacji pisanych i graficznych itd. oraz funkcjonalności przestrzeni w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z wykorzystaniem symulatorów wad wzroku, ograniczeń słuchowych, ruchowych. Zastosowanie zasad projektowania uniwersalnego w adaptacji materiałów zawierających informację pisaną i graficzną, przedmiotów codziennego użytku z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Formułowanie zaleceń modyfikujących spójnych z zasadami projektowania uniwersalnego w ramach prowadzonych audytów dostępności.

Grupa Zajęć_ 6 MODUŁ FAKULTATYWNY / PRZEDMIOTY DO WYBORU

**51) Przedmiot 1 do wyboru w języku polskim lub przedmiot 1 do wyboru w języku obcym
KA6_WG2, KA6_WK2, KA6_WK3, KA6_WK8, KA6_UW4, KA6_UK4, KA6_KO2**

**52) Przedmiot 1 do wyboru w języku polskim lub przedmiot 1 do wyboru w języku obcym
KA6_WG2, KA6_WK2, KA6_WK3, KA6_WK8, KA6_UW4, KA6_UK4, KA6_KO2**

**53) Przedmiot 1 do wyboru w języku polskim lub przedmiot 1 do wyboru w języku obcym
KA6_WG2, KA6_WK2, KA6_WK3, KA6_WK8, KA6_UW4, KA6_UK4, KA6_KO2**

**54) Przedmiot 1 do wyboru w języku polskim lub przedmiot 1 do wyboru w języku obcym
KA6_WG2, KA6_WK2, KA6_WK3, KA6_WK8, KA6_UW4, KA6_UK4, KA6_KO2**

Grupa Zajęć_ 7 MODUŁ DYPLOMOWY

55) Seminarium licencjackie

KA6_WG1, KA6_WG3, KA6_WG4, KA6_WG6, KA6_WG7, KA6_WK2, KA6_WK5, KA6_WK7, KA6_WK8, KA6_WK9, KA6_UW4, KA6_UU2, KA6_UU1, KA6_KK1, KA6_KO2, KA6_KR2

Przygotowanie do wyboru i właściwego zrozumienia przez studenta tematu pracy licencjackiej, analiza publikacji i stopniowe przygotowanie studenta do wyboru tematem pracy. Pisanie prac (zapoznanie studentów z wymogami formalnymi pracy licencjackiej, redakcja tematu pracy, przygotowanie treści pracy, dobór bibliografii. Przedstawianie i refleksja nad instrumentem badawczym oraz informacja teoretyczna używana w badaniu. Projektowanie i prowadzenie badań z wykorzystaniem elementarnej terminologii używanej w pedagogice. Napisanie i obrona pracy licencjackiej.

Grupa Zajęć_ 8 PRAKTYKI DYPLOMOWE

56) Praktyki zawodowe (2 tyg. = 30h) punkty ECTS 2

KA6_WK7, KA6_WK8, KA6_WK9, KA6_WK10, KA6_WK11, KA6_UW2, KA6_UW3, KA6_UK2, KA6_UO2, KA6_UU1, KA6_KO1, KA6_KO4

Praktyka 30-godzinna ma charakter obserwacyjny i asystencki. Polega na obserwacji (hospitacji) oraz podejmowaniu działań asystenckich, wykonywaniu zadań określonych przez opiekuna praktyki ze strony Organizatora praktyk.

57) Praktyki zawodowe (6 tyg. = 120h) punkty ECTS 8

KA6_WK7, KA6_WK8, KA6_WK9, KA6_WK10, KA6_WK11, KA6_UW2, KA6_UW3, KA6_UK2, KA6_UO2, KA6_UU1, KA6_KO1, KA6_KO4

Zasadniczym celem praktyki studenckiej jest wykorzystanie zdobytej podczas studiów wiedzy teoretycznej niezbędnej do realizacji zadań, podejmowanych w konkretnym środowisku lokalnym przez instytucje i placówki funkcjonujące w obszarze pracy pedagogicznej. Istotne jest skonfrontowanie jej z rzeczywistością dydaktyczną, wychowawczą, opiekuńczą, profilaktyczną i resocjalizacyjną pod kątem przyszłej pracy zawodowej. Zadaniem studentów jest wieloaspektowe poznanie funkcjonowania placówki, stosowanych metod pracy i procedur organizacyjnych. Celem praktyki jest ponadto zdobycie przez studentów doświadczenia w rozwiązywaniu sytuacji trudnych, zdobycie i doskonalenie kompetencji i umiejętności organizacyjnych oraz społecznych niezbędnych do samodzielnego planowania ścieżki rozwoju oraz wypełniania w przyszłości obowiązków zawodowych. Realizacja zadań w trakcie trwania praktyk wynikają ze specyfiki pracy instytucji. Poszczególne zadania określone są Programem Praktyk

Zasady i forma odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.

Praktyka stanowi nieodłączną część procesu dydaktycznego i podlega obowiązkowemu zaliczeniu. Studenci kierunku pedagogika opiekuńczo-wychowawcza odbywają praktyki w trakcie drugiego i trzeciego roku studiów licencjackich - w IV i w VI semestrze. Praktyki zawodowe mają dwustopniowy charakter – praktyki 30-godzinnej w ramach przygotowania psychologiczno-pedagogicznego (IV semestr) oraz ciągłej (6 tyg.) praktyki 120-godzinnej związanej ściśle ze studiowanym kierunkiem (VI semestr). Praktyka 30-godzinna ma charakter obserwacyjny i asystencki. Polega na obserwacji (hospitacji) oraz podejmowaniu działań asystenckich, wykonywaniu zadań określonych przez opiekuna praktyki ze strony Organizatora praktyk. Praktyka ciągła, 120-godzinna, ma charakter stażowy i polega na wykonywaniu przez studenta wszystkich zadań zgodnie z obowiązkami zawodowymi wykonywanymi przez opiekuna praktyk ze strony Organizatora praktyk. Zaliczenia praktyk dokonuje opiekun praktyk ze strony Uczelni, na podstawie analizy dzienniczka praktyk i/lub innych wymaganych dokumentów oraz oceny i opinii ze strony Organizatora praktyk potwierdzającej odbycie wszystkich godzin praktyk przewidzianych w programie.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia.

Zaliczenie, egzamin i inne sposoby weryfikacji określone są w części B sylabusu na dany rok akademicki.

Warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy.

1. Zasady dopuszczenia do egzaminu dyplomowego: zdanie egzaminów i uzyskanie zaliczenia modułów przewidzianych programem studiów, napisanie pracy dyplomowej.
2. Zakres i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego określony jest w procedurze dyplomowania.
3. Absolwent uzyskuje tytuł zawodowy licencjata po spełnieniu wymogów określonych w pkt 1 i 2.